

De schipbreuk en de stranding op Malta

Handelingen 27:14-44

Noodweer

Paulus' waarschuwing had men in de wind geslagen; het anker werd gelicht en de reis werd voortgezet. Met een zachte zuidenwind vertrok men richting Kreta (vs. 13). Niet lang daarna echter sloeg vanaf het eiland een stormwind neer, Eurakylon (noordenwind) geheten (vs. 14). Het schip werd door deze noordenwind meegesleurd naar volle zee. De zeelieden deden er alles aan om dit te verhinderen door het schip met de kop in de wind te houden. Ondanks alle moeite lukte dit niet. Uiteindelijk gaven ze het op en lieten zich wegdrijven (vs. 15). Het schip dreef in zuidwestelijke richting en kwam in de luwte van een eilandje, Klauda, geheten. Toen het daar in iets rustiger vaarwater kwam, maakte men hiervan gebruik door de sloep aan boord te hijsen (vs. 16). Omdat men met kalme zee uit Schone Havens (of: Goede Rede) was vertrokken, had men deze achter het schip laten drijven. Nu er echter schipbreuk dreigde, moest men de sloep meester zien te worden omdat die anders misschien zou worden losgeslagen. Met veel moeite werd de sloep aan boord gehesen. Daarna nam men nog andere voorzorgsmaatregelen. Het schip werd ondergord (er werden kabels onder de kiel doorgehaald), en daar zij bang waren op de Syrte te worden geworpen (een gevaarlijke bocht aan de Libische kust, vol klippen en ondiepten), haalden zij het tuig neer en lieten zich zo drijven (vs. 17). Doordat de storm niet in kracht afnam maar het schip bleef teisteren, besloot men de lading overboord te werpen (vs. 18). En op de derde dag gaven zij ook nog eens eigenhandig het scheepstuig prijs (vs. 19). Alles wat men maar kon missen: masten, zeilen, touwwerk enz. werd in de kolkende zee geworpen.

Geen hoop meer

“Toen er nu vele dagen geen zon en geen sterren waren te zien, en de niet geringe storm aanhield, werd alle hoop dat wij behouden zouden worden, ons verder ontnomen” (vs. 20). Vele dagen verkeerden ze in volkomen duisternis; overdag misten ze het licht van de zon, en 's nachts waren er geen sterren te zien. Ze

waren dan ook volledig gedesoriënteerd en wisten niet in welke richting ze afdreven. De aanhoudende storm, en de voortdurende onzekerheid, ontnam hun alle hoop op redding; zo gebeurde het dat ze met het scheepstuig ook alle hoop overboord gegooid hadden (vs. 20).

Willem van de Velde II (1633 – 1707)

Houdt goede moed

“En nadat men lange tijd zonder eten was geweest, ging Paulus in hun midden staan en zei: Mannen, men had naar mij moeten luisteren en niet van Kreta wegvaren en dit ongemak en deze schade moeten voorkomen. En nu dring ik er bij u op aan goede moed te houden; want er zal van u geen enkel leven verloren gaan, alleen het schip” (vs. 21-22).

Tot dan toe was Paulus op de achtergrond gebleven, maar nu was de tijd gekomen om zich te laten horen. Hij ging midden tussen de gedesoriënteerde mensen

staan en sprak hun moed in. Hij maakte duidelijk dat zij in deze crisis terecht waren gekomen doordat zij niet naar hem geluisterd hadden: *‘dit ongemak en deze schade had voorkomen kunnen worden.’* Paulus vertegenwoordigt hier God en Zijn Woord. Hoeveel huwelijken, gemeenten of gezinnen komen niet in stormen terecht, doordat men het Woord van God naast zich neerlegt? Men vertrouwt meer op eigen inzicht of op de raad van de goddelozen (Ps. 1:1), dan op Gods Woord. Met een zachte zuidenwind steekt men van wal, er is geen wolk aan de lucht! Maar binnen de kortste keren slaat er een stormwind neer die het schip van alle kanten doet kraken. Men doet er alles aan om de kop in de wind te houden, maar tevergeefs! Alles wordt nog eens stevig ondergord, en allerlei scheepstuig wordt overboord gegooid. Het helpt niets, de storm wordt er niet minder op! Het licht van God is weg (vgl. Gen. 1:14-18; Matt. 6:22-23). Men is gedesorienteerd en tast in het duister, alle hoop is verloren. Alle ongemak en schade had echter kunnen worden voorkomen als men naar de woorden van Paulus had geluisterd! Helaas moet het vaak zover komen, dat we pas luisteren naar het Woord van God als er geen andere uitweg meer is om uit de problemen te komen. Pas als alle menselijke hulpbronnen falen, richten wij ons op God (vgl. Marc. 5:25-26).

Maar Paulus zegt: *“En nu dring ik er bij u op aan goede moed te houden.”* Deze oproep geldt voor iedereen die in een uitzichtloze situatie terecht is gekomen. Misschien is het niet door eigen toedoen, het kan zijn doordat je net als Paulus en zijn vrienden gedwongen bent aan boord te gaan en mee te varen. Zit niet bij de pakken neer. God kent onze omstandigheden en dringt erop aan dat we de moed niet opgeven. Hoe duister het ook in je leven mag zijn; achter de wolken schijnt de zon. God neemt ‘de storm’ misschien niet weg, maar Hij zal je er wel veilig doorheen leiden.

De apostel zegt dat hij God toebehoort en Hem dient. Door middel van een engel had God een boodschap voor hem en alle opvarenden: *“Wees niet bang, Paulus, u moet voor de keizer verschijnen; en zie, God heeft u allen geschonken die met u varen”* (vs. 23-24). Paulus zegt hier dat hij niet uit zichzelf sprak, hij sprak de woorden die hij van God had ontvangen (vgl. 1 Kor. 11:23; 1 Tess. 1:13). Het was hem ook gegeven het woord van God te voleindigen, tot volheid te brengen (Kol. 1:25). Het is ongebruikelijk dat God Zich nu nog van een engel bedient om Zijn gedachten bekend te maken. Wij hebben het *voleindigde* Woord van God. Hierin heeft God alles laten optekenen wat voor ons van belang is, of het nu gaat over het samenkomen als gemeente, het huwelijk, de opvoeding van kinderen, ons werk, ons gedrag in de wereld enz.

Zelfs als een engel uit de hemel een ander evangelie, een andere boodschap zou verkondigen dan die van Paulus en de overigere apostelen, dan is hij vervloekt (Gal. 1:8)! Wij moeten ons dus niet richten op bovennatuurlijke openbaringen, maar op het Woord van God. Allen die met ‘Paulus’ meevaren, zullen door God veilig door de storm worden gelodst: *“Houdt*

daarom goede moed, mannen, want ik geloof God, dat het zo zal gaan als tot mij is gesproken. Wij moeten echter op één of ander eiland stranden” (vs. 25). Nogmaals drukt Paulus hen op het hart de moed erin te houden.

Waar zal het schip stranden?

Waar het schip precies zou stranden had God niet verteld aan Paulus – op één of ander eiland, dat wist hij wel. Maar laten we letten op wat hij verder zegt: *“want ik geloof God, dat het zo zal gaan als tot mij is gesproken.”* God had hem geopenbaard dat het schip op één of ander eiland zou stranden en dat alle opvarenden het er levend vanaf zouden brengen. Paulus geloofde dat God Zich aan Zijn belofte zou houden en dat het zo zou gaan als Hij tot hem gesproken had.

Hier gaat het in type om het profetische woord van God, dat wat nog in de toekomst ligt en in vervulling moet gaan. Geloven wij God dat het zó zal gaan als tot ons is gesproken? Laten wij dit eens toepassen op de koers van de kerk. Paulus zegt dat hij een dienaar was geworden van de Gemeente: dat was het rentmeesterschap dat hem was toevertrouwd (Kol. 1:24-25). De apostel heeft ons ook geopenbaard hoe het verder zou gaan met de kerk tot aan de komst van Christus. Na zijn vertrek zouden er wrede wolven binnenkomen, en vanuit het midden van de gemeente zouden ook mannen opstaan die verkeerde dingen spraken (Hand. 20:29-30). Er zouden valse broeders binnensluipen (Gal. 2:4), enzovoort. Het huis van God zou het karakter aannemen van een groot huis, met vaten tot eer en tot oneer. Een vermenging dus van goed en kwaad, van gerechtigheid en ongerechtigheid (2 Tim. 2:20-21).

De toestand van de gemeente zal in de laatste dagen zo verslechterd zijn, dat God Zich niet meer tot het geheel richt maar tot de enkeling: tot ieder die de naam van de Heer noemt (2 Tim. 2:19b; vgl. Openb. 2:20-22). Het is dus geen rooskleurig beeld dat Paulus schetst van de gemeente in de eindtijd. Op deze manier spreken trouwens ook de Heer Jezus, Petrus, Judas en Johannes over de ontwikkeling van de gemeente. Dat kan ook niet anders, want Gods Geest spreekt Zichzelf niet tegen. Toch zijn er tal van ‘profeten’, die een ander geluid laten horen en ons willen doen geloven dat God nog een late regen (uitstorting van de Heilige Geest) voor ons in petto heeft. Nog éénmaal zal de gemeente opbloeien voordat de Heer komt.¹ Een opwekking die zijn weerga niet kent! Is dit wat God tot ons heeft gesproken? Ik bid dat God in Zijn genade nog een opwekking geeft. Maar eigenlijk is het bidden tegen

¹ De Schriftplaatsen die over de late regen spreken zijn: Hos. 6:3; Joël 2:23 en Zach. 10:1. In de context hebben al deze Schriftplaatsen betrekking op het volk Israël. We kunnen dit niet zondermeer op de Gemeente toepassen; dan geven we een eigen uitlegging aan de profetie van de Schrift (2 Petr. 1:20).

beter weten in: *“want ik geloof God, dat het zo zal gaan als tot mij (ons) is gesproken.”*

Zij wensten dat het dag werd

De veertiende nacht was aangebroken, en nog altijd drevén zij rond in de Adriatische Zee. Omstreeks middernacht kregen de zeelieden een vermoeden dat er land naderde (vs. 27). Verschillende keren werd een dieplood uitgeworpen (vs. 28), om te peilen hoe dicht ze bij de zeebodem zaten: eerst twintig vadem (ongeveer 37 m.), en na wat verder te zijn gevaren vijftien vadem (ca. 28 m.). Ze naderden dus met grote snelheid land. Dit had tot gevolg dat men vreesde ergens tegen de klippen te worden geslagen. Van het achterschip werden daarom vier ankers uitgeworpen, die ervoor moesten zorgen dat het schip op zijn plaats bleef liggen.

Dan staat er: *“en zij wensten dat het dag werd”* (vs. 29). Dat kunnen we ons goed voorstellen! Ze wisten dat ze dicht bij het land zaten, alleen konden ze het vanwege de duisternis niet zien. Natuurlijk wilde iedereen zo snel mogelijk van het schip af om de veilige kust te bereiken. De zeelieden probeerden dan ook onder een voorwendsel met de sloep te vluchten (vs. 30). Paulus stak hier echter een stokje voor. Hij zei tot de hoofdman en de soldaten: *“Als zij niet op het schip blijven, kunt u niet worden behouden”* (vs. 31). Samen uit, samen thuis! De passagiers zouden niet in staat zijn geweest het schip aan land te brengen; daartoe waren ervaren zeelieden nodig. Aan deze boodschap van Paulus werd wél meteen gehoor gegeven: *“Toen kaptén de soldaten de touwen van de sloep en lieten haar vallen.”*

Het is duister in deze woelige wereld. Veel christenen wensen vurig dat het dag wordt. Wees getroost: de nacht is ver gevorderd, de dag is nabij! (Rom. 13:12-14).

Neemt voedsel

Dit alles speelde zich in de nacht af. Maar tegen het aanbreken van de dag spoorde Paulus allen aan voedsel te nemen, en zei: *“Het is vandaag de veertiende dag dat u blijft afwachten zonder eten en zonder iets te nuttigen. Daarom spoor ik u aan voedsel te nemen, want dit dient tot uw behoudenis; want van niemand van u zal een haar van het hoofd verloren gaan”* (vs. 33-34). Veertien dagen van angst, moedeloosheid en slapeloosheid? Dit was een uitputtingsslag; als ze nu geen voedsel tot zich namen, zouden ze het wel eens niet kunnen redden. De landing van het schip zou grote inspanning gaan vergen. Zolang ze echter naar Paulus luisterden, zou van niemand van hen een haar van het hoofd verloren gaan.

De Heer Jezus zegt dat we niet bang hoeven te zijn. God vergeet ons niet! Zelfs de haren van ons hoofd zijn allen geteld (Luc. 12:7). Wie op God vertrouwt en Zijn

Woord gehoorzaamt, zal veilig in het hemels vaderland aankomen. Ons levensschip bevindt zich nu echter op de woelige volkerenzee, met al zijn gevaren. In deze omstandigheden hebben wij voedsel nodig. Natuurlijk ook gééstelijk voedsel. Wij mogen ons voeden met de Heer Jezus, die als het levende brood uit de hemel is neergedaald (Joh. 6:33-35; 48-51). Juist nu de nacht ver gevorderd is en de dag nabij is, worden wij ertoe aangespoord ons met de Heer Jezus en Zijn Woord te voeden.

Nadat Paulus hen had aangespoord voedsel tot zich te nemen, gaf hijzelf het goede voorbeeld (vs. 35). Toen zij dit zagen, kregen zij weer goede moed en namen zelf ook voedsel (vs. 36). Alle opvarenden van het schip, tweehonderd zesenzeventig man, werden van voedsel verzadigd en maakten het schip lichter door het koren in zee te werpen (vs. 37-38). Een dienstknecht van de Heer, die anderen met het Woord van God vermaant of bemoedigt, moet hierin zelf een voorbeeld zijn (vgl. 1 Tim. 4:12). Het Woord van God prediken zonder zelf ernaar te handelen, maakt weinig of geen indruk op de mensen!

De stranding van het schip

Toen het dag was geworden, zagen zij het land maar herkenden het niet. Zij bemerkten een inham met een zacht glooiend strand en overlegden of zij het schip daarop konden laten lopen (vs. 39). Waarschijnlijk hoopte de schipper om op deze manier het schip nog te redden? Paulus had echter al eerder duidelijk gemaakt dat het schip verloren zou gaan (vs. 22). Men liet de ankers slippen en liet die in zee achter; tegelijk maakten zij de roerbanden los, hesen het voorzeil voor de wind en koersten op het land aan (vs. 40). *“Toen zij nu op een zandbank stootten, lieten zij het schip daarop vastlopen; en het voorschip stootte op de grond en bleef onbeweeglijk zitten, maar het achterschip brak door het geweld van de golven”* (vs. 41).

Alle hoop om het schip te behouden werd dus letterlijk de bodem ingeslagen. Dit alles had voorkomen kunnen worden, als men vanaf het begin naar Paulus had geluisterd (vs. 10). Laat dit een les voor ons zijn: ongehoorzaamheid aan het Woord van God gaat met brokken gepaard. Vroeg of laat zullen wij vastlopen, en alles waarop wij onze hoop hadden gevestigd breekt doormidden (vgl. Matt. 7:26-27).

“Bij de soldaten nu rees het plan de gevangenen te doden, opdat niemand zou wegzwemmen en ontsnappen. De hoofdman echter, die Paulus wilde behouden, hield hen van hun voornemen af en beval hun die konden zwemmen als eersten over boord te springen om aan land te komen, en de overigen deels op planken deels op wrakstukken van het schip. En zo gebeurde het, dat allen behouden aan land kwamen” (vs. 42-44).

Iedere gevangene was door een ketting aan een soldaat vastgebonden. Het spreekt vanzelf dat deze kettingen bij de landing hinderlijk waren en daarom losgemaakt

werden. Omdat de soldaten met hun leven voor de gevangen moesten instaan (vgl. Hand. 12:19; 16:27), vatten zij het plan op hen te doden. De hoofdman, die Paulus vanaf het begin gunstig gezind was, verhinderde dit voornemen. Hij beval dat zij die konden zwemmen het eerst overboord moesten springen, en dat de overigen zich aan planken en wrakstukken moesten vastklampen. Dit bevel werd opgevolgd, en zo gebeurde het dat allen zonder uitzondering behouden aan land kwamen.

Om over na te denken

“En nadat men lange tijd zonder eten was geweest, ging Paulus in hun midden staan en zei: Mannen, men had naar mij moeten luisteren en niet van Kreta wegvaren en dit ongemak en deze schade moeten voorkomen.”

Als er in onze tijd ergens behoefte aan is, zijn het wel sterke geestelijke leiders, die als een rots in de branding zijn en zich niet laten beïnvloeden door allerlei omstandigheden. Mannen die weten wanneer ze wel of niet van wal moeten steken, en welke koers ze moeten varen. En de koers die een gemeente vaart, is sterk afhankelijk van de stuurman en de schipper, de leidlieden van het schip (vs. 11). Het is dan ook van het grootste belang dat zij vasthouden aan het betrouwbare Woord van God en zich niet laten beïnvloeden door werelds denken.

Steeds meer gemeenten hechten waarde aan de raad van allerlei ‘deskundigen’ uit de wereld: met een zachte zuidenwind steekt men van wal (vs. 13). Maar hoeveel van die gemeenten zijn niet van het ene op het andere moment in een storm terechtgekomen? Het ‘schip’ is meegesleurd en met man en macht probeert men de kop in de wind houden (vs. 14-15). Tevergeefs! Uiteindelijk geeft men het op en laat zich op de golven (de omstandigheden) drijven; de schipper en de stuurman hebben er geen controle meer over! Hoe nu te handelen? Allerlei noodgrepen toepassen om het schip drijvende te houden? De lading en het scheepstuig overboord gooien? Het helpt allemaal niets! En als ook nog eens het licht van God weg is (vs. 20a), wordt het allemaal hopeloos! Lange tijd moet men het doen zonder eten. Geen licht, geen hoop en geen voedsel.

Waar heeft zo’n gemeente dan behoefte aan? Aan krachtig leiderschap! Aan mannen zoals Paulus, die opstaan en hun stem laten horen. Paulus zei: *“al dit ongemak en al deze schade had voorkomen kunnen worden als men naar mij had geluisterd”* (vs. 21c). Een gemeente die in nood is, heeft sterke leiders nodig die luisteren naar het Woord van God en de mensen aansporen geestelijk voedsel tot zich te nemen (vs. 33-35).

“Toen dankte hij God in bijzijn van allen; en hij brak het en begon te eten” (vs. 35b). Let goed op wat zich op het noodlijdende schip heeft afgespeeld: Paulus had de leiding overgenomen! Het gevolg: *“En zij werden allen goedsmoeds en namen zelf ook voedsel”* (vs. 36). Komt het dan weer helemaal goed met zo’n afgedreven gemeente? Dat kan, God is genadig (vgl. Openb. 2:4-5). Maar een gemeente die de woorden van de Heer naast zich neerlegt en meer waarde hecht aan wereldse wijsheid, bedroeft God. Tegen zo’n gemeente zegt Paulus: *“Of is het Woord van God van u uitgegaan”* (1 Kor. 14:36). Anders gezegd: Weten jullie het soms beter dan God? Zo’n houding kan niet zonder gevolgen blijven; de kans is groot dat zo’n gemeente vastloopt en helemaal uit elkaar valt. Wat ervan overblijft zijn figuurlijk gesproken wat planken en wrakstukken.

Een van de gevaren van onze tijd is het pragmatische denken: het werkt, dus moet het wel goed zijn! Maar wat in de wereld werkt, wil nog lang niet zeggen dat het in de Gemeente van God ook werkt! Nu moet erbij gezegd worden dat niet alles wat uit de wereld komt verkeerd is, dat zou te ver gaan. Soms handelen de zonen van deze eeuw – de ongelovigen – verstandiger dan de zonen van het licht, de gelovigen (Luc. 16:8). Dit mag echter nooit een excuus zijn om het Woord van God naast ons neer te leggen. Er hebben al heel wat gemeenten schipbreuk geleden doordat men meer vertrouwen had in wereldse raadgevers dan in ‘Paulus’.

Zoals eerder opgemerkt: God heeft ons geen kalme reis beloofd, maar wel een behouden aankomst. Maar hoe zal het straks in de hemel zijn? Zal Paulus ook tegen ons moeten zeggen: *“Mannen, men had naar mij moeten luisteren (...) en dit ongemak en deze schade moeten voorkomen?”*

Oude Sporen 2010

